

УДК 366.61

JEL: C 61

DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2217.2023.56.36-40>

Людмила ЦЮКАЛО, д-р філософії

ORCID ID: 0000-0002-6870-4683

Scopus ID: 57912525400

e-mail: liudmyla.tsiukalo@knu.ua

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

Маріанна ТУМАНСЬКА, наук. співроб.

ORCID ID: 0000-0002-0859-3539

e-mail: marianna.tumanska@gmail.com

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ВИПЛАТИ ПІДЙОМНОЇ ДОПОМОГИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ ТА ЧЛЕНАМ ЇХНІХ СІМЕЙ

Вступ. Складовою соціального забезпечення військовослужбовців ЗС України та членів їхніх сімей є підйомна допомога, яка виплачується їм у разі переїзду на нове місце військової служби в інший населений пункт. На сьогодні існує ряд проблем у поточному процесі виплати цього виду допомоги. Одним із факторів, які уповільнюють процес організації виплати підйомної допомоги військовослужбовцям ЗСУ сьогодні, є ряд бюрократичних процедур у частині збору відповідного пакета документів на виплату підйомної допомоги, їхнє погодження та підписання. Окрім того, однією з особливостей її виплати є те, що вчасність отримання допомоги залежить і від людського фактора. Тому мета статті полягає в проведенні дослідження щодо можливості діджиталізації процесу виплати підйомної допомоги військовослужбовцям ЗСУ та членам їхніх сімей.

Методи. Методологія дослідження базується на використанні загальнонаукових методів, зокрема: аналіз та синтез, узагальнення, а також системний підхід до вирішення поставлених завдань. За допомогою аналітичного методу було визначено теоретичні підходи щодо огляду та вивчення нормативно-правової бази, що регулює питання виплати військовослужбовцям ЗСУ підйомної допомоги; метод аналогії використано для запропонованої автоматизованої системи процесу виплати військовослужбовцям підйомної допомоги.

Результати. Запропоновано розробити та запровадити в дію автоматизовану систему "Підйомна допомога". Описано процес виплати підйомної допомоги військовослужбовцям з використанням автоматизованої системи "Підйомна допомога", який складається з восьми етапів. Сформовано дев'ять основних вимог до автоматизованої системи "Підйомна допомога".

Висновки. Розроблено й обґрунтовано алгоритм діджиталізації процесу виплати військовослужбовцям ЗС України підйомної допомоги.

Ключові слова: підйомна допомога, діджиталізація, військовослужбовці, програмне забезпечення, автоматизована система.

Вступ

Відповідно до Закону (Верховна Рада України, 1991) соціальний захист військовослужбовців є функцією держави, яка спрямована на встановлення системи правових і соціальних гарантій, що забезпечують реалізацію конституційних прав і свобод, задоволення матеріальних і духовних потреб військовослужбовців відповідно до особливого виду їхньої службової діяльності. Підйомна допомога є складовою соціального забезпечення військовослужбовців та членів їхніх сімей.

Отже, основним завданням соціального захисту військовослужбовців є всебічне забезпечення особового складу та членів їхніх сімей, яке б було здатне компенсувати встановлені чинними нормативно-правовими актами обмеження й умови служби, властиві саме цій категорії працівників.

Проте поточний процес організації виплати підйомної допомоги військовослужбовцям Збройних Сил України (далі – ЗСУ) має певні проблеми. Одним із факторів, які уповільнюють процес організації виплати підйомної допомоги військовослужбовцям ЗСУ сьогодні, є ряд бюрократичних процедур у частині збору відповідного пакета документів на виплату підйомної допомоги, їхнє погодження та підписання. Окрім того, однією з особливостей її виплати є те, що вчасність отримання такої допомоги залежить і від людського фактора. Для вирішення цих проблем виникає потреба в діджиталізації процесу організації виплати підйомної допомоги військовослужбовцям ЗСУ та членам їхніх сімей.

На сьогодні питання діджиталізації процесу організації виплати військовослужбовцям ЗСУ підйомної допомоги не були предметом комплексного дослідження жодного науковця. Тому завдання можливої діджиталізації виплати підйомної допомоги потребує детального вивчення. Із метою вирішення цієї проблеми, спрощення та прискорення організаційних процесів постановою Кабінету Міністрів України (Кабінет Міністрів України, 2023) була затверджена Державна антикорупційна програма на 2023–2025 рр., відповідно до якої було запропоновано забезпечити діджиталізацію процесу організації виплати підйомної допомоги, кінцевою метою чого має стати спрощений і чітко регламентований механізм отримання підйомної допомоги.

Мета статті полягає у проведенні дослідження щодо можливості діджиталізації процесу виплати підйомної допомоги військовослужбовцям ЗС України та членам їхніх сімей. Досягнення мети передбачає вирішення таких завдань:

- провести огляд поточного стану виплати підйомної допомоги військовослужбовцям ЗСУ та окреслити проблемні питання щодо виплати підйомної допомоги військовослужбовцям ЗС України;
- дослідити теоретичні підходи щодо розвитку та шляхів удосконалення процесу організації виплати підйомної допомоги військовослужбовцям ЗСУ;
- запропонувати напрями діджиталізації процесу організації виплати підйомної допомоги військовослужбовцям ЗСУ;

• сформувані рекомендації щодо розробки алгоритму діджиталізації процесу виплати підйомної допомоги військовослужбовцям ЗСУ.

Методи

Під час дослідження застосовано загальнонаукові та спеціальні методи, зокрема: методи аналізу і синтезу – для постановки проблеми та можливих шляхів вирішення, а також системний підхід до вирішення поставлених завдань. За допомогою аналітичного методу були визначені теоретичні підходи щодо вивчення нормативно-правової бази, що регулює питання виплати військовослужбовцям ЗСУ підйомної допомоги; метод аналогії дозволив визначити підходи щодо впровадження процесу автоматизації виплати військовослужбовцям підйомної допомоги.

Результати

Захист державного суверенітету України є основним пріоритетом для держави в умовах воєнного стану. Питанню забезпечення ЗСУ та інших військових формувань, які обороняють країну, приділяють особливу увагу. За поточних умов фінансові ресурси України направлені на потреби оборони. Рівень обороноздатності ЗСУ залежить від економічного стану держави, професіоналізму військовослужбовців та ступеня забезпеченості армії.

Відповідно до закону (Верховна Рада України, 1991) у зв'язку з особливим характером військової служби, яка пов'язана із захистом Вітчизни, військовослужбовцям надаються визначені законом пільги, гарантії та компенсації. Процес їх нарахування та отримання має бути зрозумілим, чітким і швидким, адже військовослужбовці виконують надзвичайно важливі завдання. Саме тому це дослідження сконцентроване на діджиталізації процесу

організації виплати військовослужбовцям ЗСУ України підйомної допомоги.

Відповідно до наказу Міністерства оборони України (Міністерство оборони України, 2018) у разі переїзду військовослужбовців, які проходять військову службу за контрактом, а також тих, які проходять кадрову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу ЗСУ України та Державної спеціальної служби транспорту (далі – військовослужбовці), на нове місце військової служби в інший населений пункт у зв'язку з призначенням на військову посаду, зарахуванням на навчання до вищих військових навчальних закладів, вищих навчальних закладів, які мають військові навчальні підрозділи (далі – військові навчальні заклади), та військових коледжів або навчальних центрів (навчальних підрозділів), термін навчання в яких становить шість місяців і більше, без збереження посади за попереднім місцем служби або у зв'язку з передислокацією військової частини (підрозділу військової частини), установи, організації (далі – військова частина) їм виплачується:

- підйомна допомога в розмірі місячного грошового забезпечення на військовослужбовця і 50 % місячного грошового забезпечення на кожного члена його сім'ї, який переїхав з ним на нове місце військової служби;
- добові, встановлені Кабінетом Міністрів України для працівників, які перебувають у відрядженні, за кожний день перебування в дорозі (далі – добові) на військовослужбовця та кожного члена його сім'ї, який переїхав разом з ним.

Випадки виникнення права на отримання підйомної допомоги та добових наведено на рис. 1.

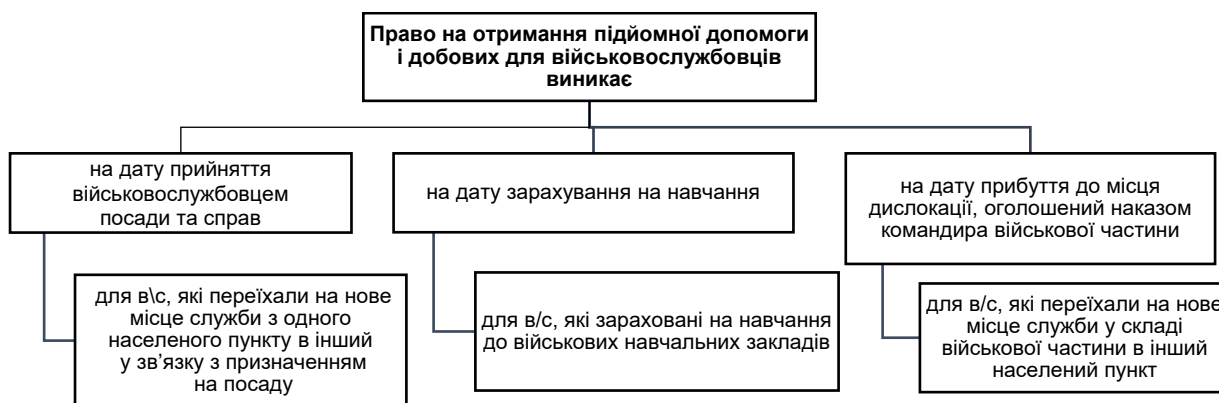

Рис. 1. Випадки виникнення права на отримання підйомної допомоги та добових

Джерело: розроблено авторами на основі (Міністерство оборони України, 2018).

Підйомна допомога як військовослужбовцям, так і на членів сім'ї, виплачується не більш як за два переїзди військовослужбовця протягом календарного року, які були пов'язані з призначенням на посади чи передислокацією військової частини. На сьогодні основними проблемами у процесі виплати військовослужбовцям ЗСУ України підйомної допомоги є її унормування та наявність ряду бюрократичних процедур. Одним із факторів, які уповільнюють процес організації виплати підйомної допомоги військовослужбовцям ЗСУ сьогодні, є ряд бюрократичних процедур у частині збору

відповідного пакета документів на виплату підйомної допомоги, погодження їх та підписання. Окрім того, однією з особливостей її виплати є те, що вчасність отримання допомоги залежить і від людського фактора. Для вирішення цих проблем виникає потреба в діджиталізації процесу організації виплати підйомної допомоги військовослужбовцям ЗСУ. У перекладі з англійської мови термін "діджиталізація" означає оцифрування, тобто це процес перенесення інформації у цифрову форму, тобто перетворення паперових книжок

на електронні, фотографії у зображення на екрані тощо (Лігоненко, Хріпко, & Доманський, 2018).

Діджиталізація – це процес переведення певного інформаційного поля з аналогового у цифровий формат для більш легкого подальшого використання на сучасних електронних девайсах (Абакуменко, Деркач, & Корнєєва, 2016). На сьогодні процес діджиталізації є невід'ємною складовою економічного розвитку, забезпечення добробуту та якості життя населення, тому щороку цей процес набуває обертів у нашій країні, і навіть військові дії та кризові явища не призупиняють його. Урядом України приймаються заходи щодо розвитку цифровізації суспільства, цифрового сектору економіки, впроваджуються електронні платежі та вдосконалюється нормативно-правова база у сфері електронної комерції.

Для оптимізації процесу виплати військовослужбовцям ЗС України підйомної допомоги постановою Кабінету Міністрів було затверджено Державну антикорупційну програму на 2023–2025 рр. і запропоновано забезпечити діджиталізацію процесу організації виплати підйомної допомоги, а саме:

- подання документів на виплату підйомної допомоги онлайн;

- автоматичний розрахунок суми підйомної допомоги.

Результатом діджиталізації процесу організації виплати військовослужбовцям ЗС України підйомної допомоги має стати спрощення обліку, скорочення термінів розрахунків, підвищення ефективності нарахування грошового забезпечення військовослужбовцям, подача підтверджуючих документів. Для досягнення цих результатів є необхідність впровадження спеціалізованого програмного забезпечення, яке було б єдиною платформою для всіх військових частин.

Зауважимо, що всі розрахунки, пов'язані з основними та додатковими видами грошового забезпечення військовослужбовців, здійснюються фінансово-економічною службою військової частини на основі первинних документів, наданих строювою частиною (витяги з наказів, довідки та інші документи, які підтверджують право військовослужбовців на отримання грошового забезпечення). Отже, виникає необхідність автоматизації процесу передачі цих даних. Спеціалізоване програмне забезпечення має вирішувати не лише завдання фінансово-економічної служби щодо розрахунків грошового забезпечення, але й автоматично враховувати всі зміни в особових справах військовослужбовців, які вносяться строювою частиною (включаючи, але не обмежуючись підвищенням або пониженням військового звання, зміною посади, вислугою років, анулюванням премій тощо).

Провівши дослідження, пропонуємо розробити процес автоматизації виплати військовослужбовцям ЗСУ підйомної допомоги, який зробить можливим автоматичний обмін даними фінансового органу та строювої частини, – автоматизовану систему "Підйомна допомога" (умовне позначення – АС "ПД"). Ця автоматизована система має охоплювати перелік дій і засобів, які використовуються в ЗС України у процесі виплати підйомної допомоги військовослужбовцям та членам їхніх сімей. Зауважимо, що ця система має відповідати всім вимогам актуального законодавства та нормативних документів, що регулюють цей процес.

АС "ПД" має забезпечувати інформаційну взаємодію за допомогою API (Application Programming Interface –

набір визначень взаємодії різнотипного програмного забезпечення) з такими внутрішніми і зовнішніми інформаційними системами:

- програмне забезпечення системи електронного документообігу СЕДО;
- програмне забезпечення "Дія";
- ІТ-користувач (у частині використання електронних цифрових підписів).

Процес передбачає:

1) подання документів на виплату підйомної допомоги онлайн безпосередньо військовослужбовцем на офіційному сайті Міністерства оборони України (<https://www.mil.gov.ua>);

2) для реалізації такої можливості необхідно створити окрему вебформу для внесення всіх необхідних даних та документів військовослужбовцем, формування рапорту та накладання електронного цифрового підпису військовослужбовцем. Ця вебформа повинна мати адаптивний вебдизайн (Responsive web design), що забезпечує оптимальне відображення та взаємодію сайту з користувачем незалежно від роздільної здатності та формату пристрою, з якого здійснюється перегляд сторінки;

3) оркестрації заявки (рапорту військовослужбовця і документів) платформою для автоматизації процесів та прийняття рішень Camunda BPM;

4) створення заявки в системі електронного документообігу СЕДО та відправки за кодом СЕДО військової частини;

5) повідомлення про прийняття "в роботу" заявки на електронну адресу відправника, подальше повідомлення відправника про зміну статусів заявки в СЕДО;

6) після отримання заявки в СЕДО діловодством військової частини рапорт надається на резолюцію командирів військової частини;

7) після накладення резолюції командиром в/ч у системі електронного документообігу СЕДО створюються дві нові заявки (вхідна поточна), підв'язані під основну:

- на строювий чи адміністративний орган військової частини для перевірки підстав для виплати підйомної допомоги та підготовки проекту наказу командира військової частини. Після видання наказу та доведення витягу з наказу до фінансового органу, працівники строювого органу закривають заявку в СЕДО;

- на фінансово-економічну службу військової частини для нарахування та виплати військовослужбовцю підйомної допомоги. Після зарахування коштів на картковий рахунок військовослужбовця працівники фінансового органу закривають заявку в СЕДО;

8) після виконання заявки в СЕДО військовослужбовець отримує повідомлення на поштову скриньку, зазначену в заявці.

Автоматизована система "Підйомна допомога" має бути надійною й безпечною, а саме: у АС "ПД" має здійснюватися облік та збереження всіх дій (введення, редагування, видалення), які здійснив користувач або адміністратор систем, запити та відповіді направлені до зовнішніх систем. А збереження файлів логування має здійснюватися на файлових сховищах. Ця автоматизована система має бути надійною, що забезпечує цілодобову роботу користувачів та оперативне відновлення працездатності при збоях. У використанні системи мають бути передбачені технологічні перерви в неробочий час, які призначені для:

- проведення профілактичних робіт;

- проведення оновлення версій;
- інші заходи, що необхідні для функціонування Системи.

Система має забезпечувати відновлення працездатності під час збоїв, аварій і відмов, що виникають на мережевому обладнанні; цілісність та збереження введених даних без будь-якої втрати. Автоматизована система "Підйомна допомога" має відповідати таким вимогам:

- 1) забезпечувати контрольований, прозорий, швидкий, зрозумілий процес виплати підйомної допомоги військовослужбовцям ЗСУ;
- 2) забезпечувати підготовку проєктів, наказів командирів військових частин, своєчасне доведення їх до відповідальних осіб, нарахування та виплату підйомної допомоги військовослужбовцям та членам їхніх сімей;
- 3) контролювати стан та терміни виплати підйомної допомоги;
- 4) централізовано адмініструвати та керувати інформаційними ресурсами, керувати правами користувачів та рівнями конфіденційності;
- 5) гарантувати безперервний доступ авторизованих користувачів до інформаційних ресурсів відповідно до наданого доступу до інформації;
- 6) забезпечувати одноразове введення інформації та її подальше використання з підтримкою цілісності даних;
- 7) забезпечувати засоби подальшої інтеграції та API (формат HTTP, HTTPS, JSON, XML, web-сервіс);
- 8) можливість ведення класифікаторів і довідників користувачами та системними адміністраторами без необхідності втручання розробників системи;
- 9) ведення протоколу роботи користувачів, захищеного від модифікації. У протоколі мають відображатися початок і завершення роботи кожного з користувачів із зазначенням часу з точністю до секунди та документування всіх подій у системі з метою виконання вимог (із фіксацією дати, часу, суті події).

Запропонована автоматизована система "Підйомна допомога" вирішить проблему бюрократичних процедур, з якими зіштовхуються військовослужбовці в процесі отримання підйомної допомоги, а також мінімізує вплив людського фактора на нарахування такого виду допомоги.

Дискусія і висновки

У результаті проведеного дослідження було проведено огляд поточного стану виплати військовослужбовцям ЗСУ та членам їхніх сімей підйомної допомоги та окреслені проблемні питання, що стосуються виплати військовослужбовцям ЗСУ України підйомної допомоги, а саме: ряд бюрократичних процедур у частині збору відповідного пакета документів на виплату підйомної допомоги, їх погодження та підписання.

Розглянуті теоретичні підходи щодо розвитку та шляхів удосконалення процесу організації виплати військовослужбовцям ЗСУ та членам їхніх сімей підйомної

допомоги, а саме, у процесі виплати підйомної допомоги запропоновано розробити процес автоматизації, який зробить можливим автоматичний обмін даними фінансового органу та строювої частини – автоматизовану систему "Підйомна допомога".

Розроблено алгоритм діджиталізації процесу виплати військовослужбовцям ЗСУ України підйомної допомоги за допомогою АС "ПД" та визначено основні вимоги до цієї автоматизованої системи. Прописаний алгоритм публікується вперше.

Внесок авторів: Людмила Цюкало – концептуалізація, формальний аналіз, адміністрування проєкту, написання – перегляд і редагування; Маріанна Туманська – валідація даних, написання – оригінальна чернетка.

Список використаних джерел

- Верховна Рада України. (1991). *Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей* (Закон України від 20.12.1991 р. № 2011-XII). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>
- Кабінет Міністрів України. (2023). *Державна антикорупційна програма на 2023-2025 роки* (постанова від 4.03.2023 р. № 220). <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/derzhavna-antikoruptsiina-prohrama-na-20232025-roky.pdf>
- Міністерство оборони України. (2018). *Про затвердження Порядку виплати військовослужбовцям Збройних Сил України підйомної допомоги* (наказ від 05.02.2018 р. № 45). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0247-18#Text>
- Абакуменко, О., Деркач, А., & Корнеєва, М. (2016). Діджиталізація банківського сектору України. *Фінансові дослідження*, 1(1). <https://fr.stu.cn.ua/tmppdf/20.pdf>
- Лігоненко, Л., Хріпко, А., & Доманський, А. (2018). Зміст та механізм формування стратегії діджиталізації в бізнес-організаціях. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*, 22(62), 21–24.
- Поліщук, В. (2023). *Підйомна допомога військовослужбовцям: особливості виплати у 2023*. АРМІЯ INFORM. <https://armyinform.com.ua/2023/03/17/pidjomna-dopomoga-vijskovosluzhbovcyam-osoblyvosti-vyplaty-u-2023-roczil/>

References

- Verkhovna Rada of Ukraine. (1991). *On social and legal protection of military personnel and members of their families* (Law of Ukraine dated December 20, 1991 No. 2011-XII). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text>
- Cabinet of Ministers of Ukraine. (2023). *State anti-corruption program for 2023–2025* (Resolution No. 220 of March 4, 2023). <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/derzhavna-antikoruptsiina-prohrama-na-20232025-roky.pdf>
- Ministry of Defense of Ukraine. (2018). *On the approval of the Procedure for payment of lifting allowances to servicemen of the Armed Forces of Ukraine* (order No. 45 dated 05.02.2018). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0247-18#Text>
- Abakumenko, O., Derkach, A., & Korneeva, M. (2016). Digitization of the banking sector of Ukraine. *Financial Studies*, 1(1). <https://fr.stu.cn.ua/tmppdf/20.pdf>
- Ligonenko, L., Khripko, A., & Domanskyi, A. (2018). Content and mechanism of digitalization strategy formation in business organizations. *International Scientific Journal "Internauka"*, 22(62), 21–24 [In Ukrainian].
- Polishchuk, V. (2023). *Raising assistance to military personnel: features of payment in 2023*. ARMY INFORM. <https://armyinform.com.ua/2023/03/17/pidjomna-dopomoga-vijskovosluzhbovcyam-osoblyvosti-vyplaty-u-2023-roczil/>

Отримано редакцією журналу / Received: 27.10.23

Прорецензовано / Revised: 06.11.23

Схвалено до друку / Accepted: 20.11.23

Liudmyla TSIUKALO, PhD
ORCID ID: 0000-0002-6870-4683
Scopus ID 57912525400
e-mail: liudmyla.tsiukalo@knu.ua
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

Marianna TUMANSKA, Researcher
ORCID ID: 0000-0002-0859-3539
e-mail: marianna.tumanska@gmail.com
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

DIGITALIZATION OF THE PROCESS OF PAYMENT OF SETTling ALLOWANCES TO SERVICEMEN OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE AND THEIR FAMILIES

Background. A component of the social security of the military personnel of the Armed Forces of Ukraine and their family members is a settling allowance paid to them in case of moving to a new place of military service in another settlement. Today there are a number of problems in this process of payment of this type of assistance. One of the factors that slows down the process of organizing the payment of relocation allowances to the military personnel of the Armed Forces of Ukraine today is a number of bureaucratic procedures in terms of collecting the relevant package of documents for the payment of relocation allowances, their approval and signing. In addition, one of the features of its payment is that the timeliness of receiving assistance also depends on the human factor. Therefore, the purpose of this article is to conduct a study on the possibility of digitalizing the process of paying the settling allowance to the military personnel of the Armed Forces of Ukraine and their families.

Methods. The research methodology is based on the use of general scientific methods, in particular: analysis and synthesis, generalization, as well as a systematic approach to solving the tasks. The analytical method was used to identify theoretical approaches to the review and study of the legal framework governing the payment of allowances to the military personnel of the Armed Forces of Ukraine; the method of analogy was used for the proposed automated system for the process of payment of settling allowances to the military personnel.

Results. It is proposed to develop and implement an automated system "Settling Allowances". The process of payment of lifting allowance to the military personnel using the automated system "Settling Allowances", which consists of eight stages, is described. Nine basic requirements for the automated system "Settling Allowances" are formed.

Conclusions. An algorithm for digitalization of the process of payment of settling allowances to the military personnel of the Armed Forces of Ukraine has been developed and substantiated. Using this automated system will make the process of paying the settling allowance to the military personnel clear, fast and transparent

Keywords: settling allowances, digitalization, military personnel, software, automated system.

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The authors declare no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.